

Rapport

efter kvalitetsgranskning av Läsundervisningen
inom ämnet svenska för årskurs 7–9 vid
HC Education i Kävlinge kommun

Innehåll

Inledning

Resultat

Allmänna undervisningskvaliteter

Ämnesspecifika undervisningskvaliteter

Bakgrundsuppgifter om HC Education

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av läsundervisningen inom ämnet svenska för årskurs 7–9 under hösten 2011. Granskningen av HC Education i Kävlinge kommun ingår i detta projekt.

Skolinspektionen har besökt skolor under våren och hösten 2011 samt våren 2012. Under denna period sker omfattande förändringar av regelverket på skolområdet. Utgångspunkten för Skolinspektionens granskning kommer att vara densamma oavsett om besöken sker på våren eller hösten, men bedömningarna kommer att göras utifrån olika regelverk. Redovisningen består av två delar, en som belyser allmänna undervisningskvaliteter och en som belyser ämnesspecifika undervisningskvaliteter. Frågeställningar och metod redovisas i slutet av denna rapport under rubrikerna Syfte och frågeställningar och Metod och material.

Skolinspektionen kommer vid sina bedömningar att utgå från skollagen (2010:800) och därtill hörande författningar, bland annat skolförordningen (2011:185) och förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37).

Förordningen om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 1994:1) samt förordningen om kursplaner för grundskolan (SKOLFS 2000:135) ska under läsåret 2011/12 fortsätta att gälla för elever i årskurs 9 i grundskolan. Därmed utgår kvalitetsgranskningen från dessa författningar när det gäller årskurs 9.

HC Education besöktes 15–18 november. Ansvariga inspektörer har Nils Pihlsgård och Verica Stojanovic varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, ana-

lyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av läsundervisningen inom ämnet svenska för årskurs 7–9 genomförs i sammanlagt 30 kommunala skolor och 10 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen av läsundervisningen inom ämnet svenska för årskurs 7–9 är genomförda redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. De skolor som ingått i granskningen bildar en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

På HC Education observerades 8 lektioner. Varje observerad lektion bedömdes utifrån flera olika aspekter av kvaliteten på läsundervisningen. För varje aspekt finns en eller flera bakomliggande indikatorer vilka konkretiseras i ett observationsschema i form av goda exempel. Bedömningen av varje aspekt är ett medelvärde av bedömningen av aspektens indikatorer, dvs. av de som varit möjliga att observera under den aktuella lektionen.

Om ingen indikator för en aspekt kunde observeras bedömdes inte heller den aktuella aspekten.

Resultat

HC Education har bara funnits i två år då Skolinspektionen besökte. Det genomsnittliga meritvärdet har de två åren legat klart över genomsnittet för riket och 100 procent av eleverna nådde minst målen för betyget G i svenska i årskurs 9. Flickorna har högre meritvärde och en högre andel höga betyg än pojkarna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan uppnår goda resultat men att man bör arbeta vidare för att utjämna skillnaden mellan pojkar och flickor.

Allmänna undervisningskvaliteter

Aspekter vid granskningen

- Trygg, stödjande och uppmuntrande lärandemiljö
- Struktur och organisation
- Individanpassning, variation och utmaning
- Elevernas medverkan och aktivitet, feedback och feedforward¹

Trygg stödjande och uppmuntrande lärandemiljö

Exempel på indikatorer vid granskningen

- läraren skapar en positiv atmosfär
- läraren bemöter eleverna med respekt och främjar respekten mellan eleverna
- läraren har positiva förväntningar på eleverna och elevernas självförtroende
- läraren skapar motivation inför olika aktiviteter
- läraren involverar alla elever

Skolinspektionens bedömning

Lektionsobservationerna visar att det generellt råder en positiv atmosfär där lärarna tilltalar eleverna på ett positivt sätt, visar värme och empati samt lyssnar på vad eleverna har att säga. Eleverna upplevs trygga på lektionerna. Inspektörerna kunde se flera exempel på lärarnas positiva förväntningar på eleverna och upplever att eleverna vågar prata och att deras tankar och idéer tillåts. Många moment i undervisningen involverade också alla elever i klasserna på ett bra sätt, såsom improviserad stafettläsning, så kallad följeberättelse, bocirklar mm.

¹ framåtsyftande vägledning i syfte att förbättra elevernas möjlighet att nå målen

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att aspekten *Trygg, stödjande och uppmuntrande lärandemiljö* är ett starkt område på skolan. Atmosfären i klassrummen är tillåtande och stödjande och eleverna bemöts med respekt och höga förväntningar.

Struktur och organisation

Exempel på indikatorer vid granskningen av aspekten

- läraren genomför en genomtänkt lektionsstart
- läraren genomför en välstrukturerad lektion
- läraren ger tydliga förklaringar och instruktioner
- läraren kontrollerar att eleverna förstått förklaringar och instruktioner
- läraren gör ett tydligt och sammanfattande lektionsslut

Skolinspektionens bedömning

De planeringar för arbetsområden Skolinspektionen tagit del av på HC Education var i många fall väldigt utförliga med koppling till kursplanens mål och kunskapskrav. De lektioner Skolinspektionen observerade var också välstrukturerade med en genomtänkt start och någon form av sammanfattande avslutning men lärarna kopplade sällan till kursplanerna eller angav syfte med den aktuella lektionen. Skolinspektionen har också tagit del av bedömningsmatriser kopplade till arbetsområden men huruvida dessa är kända och används av eleverna varierar. Under intervjuerna var det bara elever i årskurs 9 som relaterade till bedömningsmatriserna. Några lektioner var mitt i pågående arbetsområden och eleverna kunde börja direkt där de slutat föregående lektion och arbetet var tänkt att fortsätta kommande lektion. De instruktioner och förklaringar lärarna gav eleverna var i de flesta fall tydliga och eleverna kunde snabbt komma igång med arbetet. Lärarna gick runt i klassen och svarade på frågor och hjälpte till under arbetets gång.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att aspekten *Struktur och organisation* är ett starkt område på skolan. Lektionerna var välstrukturerade med inledning och i många fall sammanfattande avslutning och instruktioner och förklaringar tydliga.

Individanpassning, variation och utmaning

Exempel på indikatorer vid granskningen

- läraren anpassar undervisningen till elevgruppen
- läraren skapar gynnsamma förutsättningar för elevernas kognitiva utveckling genom samtalsstrukturen i klassrummet
- läraren ser till att elever med behov av särskilt stöd under lektionen får sådant

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömer att undervisningen i svenska till allra största delen är anpassad efter elevgruppen. Av intervjuer med elever och lärare samt Skolinspektionens elevenkät framgår att det finns goda förutsättningar för elevernas utveckling tack vare satsningen på personliga datorer till eleverna men även varierad undervisning och möjlighet för eleverna att studera och redovisa på olika sätt. Stöd ges också till de elever som har behov av det inom klassens ram och i olika former. Inspektörerna kunde se exempel på elever som fick andra uppgifter, kopplade till sitt stödbehov, under lektionerna. Elevernas datorer är ytterligare ett hjälpmedel för särskilt stöd då elever som har behov av det tar del av inlästa läromedel, talsyntes etc. Eleverna kan också ge exempel på att elever som har lätt för sig får utmaningar för att nå längre i sin utveckling.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att aspekten *individanpassning, variation och utmaning* är ett starkt område på skolan. Undervisningen är anpassad efter elevgruppen och eleverna ges utmaningar oavsett vilken nivå man befinner sig på. Satsningen på en dator till varje elev ger ytterligare möjligheter till individanpassning och variation.

Elevernas medverkan och aktivitet, feedback och feedforward

Exempel på indikatorer vid granskningen

- läraren involverar alla elever
- läraren ger möjligheter till inflytande och eget ansvar
- läraren skapar förutsättningar för elevernas aktivitet och engagemang
- läraren använder sig av formativ bedömning under lektionen
- läraren ger eleverna tillfälle att reflektera över undervisningen och sitt lärandet

Skolinspektionens bedömning

Som ett medelvärde av Skolinspektionens enkät har eleverna svarat att lärarna cirka en gång per månad lyssnar på elevernas synpunkter och förslag på undervisningen och något mer sällan också ändrat undervisningen efter elevernas förslag. Intervjuer med eleverna ger bilden att elevernas möjligheter att påverka undervisningen varierar där äldre elever är något mer positiva än de yngre. Även om eleverna har ett rimligt inflytande över undervisningen så behöver lärarna vara tydligare med vilka delar av undervisningen eleverna haft inflytande över. Av de lektioner Skolinspektionen observerat framgår att eleverna är aktiva på lektionerna något som möjliggörs av att lärarna är öppna för olika arbetsformer. Under de flesta lektioner Skolinspektionen observerade på HC Education gick läraren runt i klassen och hjälpte till. De samtal mellan

lärare och elev(-er) Skolinspektionen kunde ta del av fokuserades på den aktuella uppgiften men sällan eller aldrig på att utveckla elevernas lärande i ett större perspektiv i förhållande till kurs- och läroplan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att aspekten *Elevernas medverkan och aktivitet, feedback och feedforward* uppvisar fler starka än svaga sidor. Lärarnas öppenhet för olika arbetsformer ger goda förutsättningar för elevernas medverkan och aktivitet. Eleverna är också aktiva på lektioner och ges möjlighet till inflytande över undervisningen vilket dock ytterligare kan förstärkas. Eleverna bör också bli påminda om vad de haft inflytande över. Lärarna behöver också i högre grad använda sig av formativ bedömning under lektionerna för att utveckla elevernas lärande.

Ämnesspecifika undervisningskvaliteter

Skolans övergripande arbete med läsundervisning

Exempel på utgångspunkter vid granskningen

- Rektorn ser till att det förekommer pedagogisk samverkan i syfte att stödja elevernas långsiktiga läsutveckling
- Rektorn tar ansvar för att skolans fysiska miljö stödjer läsprocessen
- Eleverna har tillgång till skolbibliotek som används aktivt i läsundervisningen
- Rektorn utvärderar och omprövar regelbundet de särskilda stödinsatser som ges
- Rektor ger lärarna möjlighet till kompetensutveckling med inriktning mot läsprocessen
- Rektorn tar ansvar för att eleverna får det garanterade antalet undervisningstimmar i svenska som timplanen anger
- Rektorn tar ansvar för att lärarna har förutsättningar i form av läromedel, datorer, resurser osv.
- Eleverna känner till kursplanens mål, vet vad de ska kunna och vad de kan
- Läroplan och kursplan används som utgångspunkt i undervisningen
- Skolan arbetar med ämnesövergripande studier
- Lärarna utgår vid bedömning och betygssättningen i ämnet svenska från de nationella målen i kursplanen och från betygskriterierna

Skolans personal är uppdelad i arbetslag. Det finns ett arbetslag för årskurserna 7–9. Skolan är välförsedd när det gäller undervisningsmaterial och personal. Det finns grupprum i anslutning till klassrummen men skolan har inget eget bibliotek eller andra gemensamma utrymmen. (Skolan kommer strax efter Skolinspektionens besök att flytta in i nya lokaler som även rymmer ett skolbibliotek.) Skolan utnyttjar närliggande skolors bibliotek i undervisningen. Av dokumentstudier och lektionsobservationer framgår att undervisningen tar sin utgångspunkt i kurs- och läroplan och detsamma gäller bedömning och betygssättning av eleverna. Elevernas kännedom om mål och kunskapskrav varierar från elever som säger sig inte alls känna till dem till elever som refererar till bedömningsmatriser med kunskapskrav och betygskriterier. Lärarna säger att en del ämnesövergripande arbete har gjorts men det försvåras av att schemat är väldigt styrande. På skolan finns en specialpedagog. Stöd ges både inom klassens ram och i mindre grupper hos specialpedagog. Allt undervisningsmaterial finns inläst och ele-

verna kan använda talsyntes och andra program på sina datorer vilket underlättar studierna och skolans möjligheter att ge särskilt stöd. Detta är tillgängligt för alla elever på skolan. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av har i något fall varit allt för allmänt hållna när det gäller att beskriva vilka mål eleven klarat och inte klarat men annars utförliga med hur stödet ska utformas.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Skolans övergripande arbete med läsundervisning* uppvisar fler starka än svaga sidor. Skolan är välförsedd med personal och undervisningsmaterial men saknar eget bibliotek och lokaler som skulle underlätta ämnesövergripande arbete. Undervisning och bedömning tar sin utgångspunkt i kurs- och läroplan men det varierar huruvida eleverna känner till vilka krav som ställs på dem. Stöd ges i olika former men åtgärdsprogrammen behöver tydligare ange hur det särskilda stödet ska utformas.

Får eleverna i läsundervisningen ta del av olika texttyper?

Exempel på indikatorer vid granskningen av frågeställningen

Finns exempel på

- skönlitteratur
- sakprosatexter
- texter som kombinerar ord, bild och ljud och deras dramaturgiska komponenter
- kombinationer av olika texttyper
- texter från läromedel, andra skolämnen
- texter från digitala media
- texter producerade av lärare
- texter valda utifrån elevernas intressen erfarenheter och behov
- texter med autentiskt syfte som ligger bortanför elevens färdighet

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens enkät till eleverna inför denna kvalitetsgranskning visar att undervisningen omfattar många olika texttyper, även digitala, med tyngdpunkt på skönlitteratur, något som bekräftas av elevintervjuerna. Texter från andra ämnen är dock mer sällan förekommande. Lärarna kan också ge ytterligare exempel på texter som ingått i olika tematiska arbeten. Lärarna berättar att texter väljs utifrån elevernas intressen och erfarenheter och att eleverna kan ha synpunkter på de texter lärarna valt. Dock upplever inte alla klasser att de kan påverka valet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Får eleverna i läsundervisningen ta del av olika texttyper?* uppvisar i huvudsak starka sidor. Eleverna får

ta del av många olika texttyper men texter från andra ämnen är sällan förekommande. Lärarna kan också vara tydligare med att berätta för eleverna hur och när de har möjlighet att påverka valet av texter.

Får eleverna bearbeta de texter som används på ett sätt som stimulerar deras läsutveckling och förmåga att förstå, tolka och uppleva olika texttyper?

Exempel på indikatorer vid granskningen av frågeställningen

- lärarna anpassar undervisningen efter textens syfte och karaktär
- läraren ger eleverna förutsättningar att utveckla olika lässtrategier
- läraren utgår från elevernas intressen och erfarenheter
- läraren utgår från elevernas behov vid bearbetning av text

Skolinspektionens bedömning

Under de lektioner Skolinspektionen observerade på skolan kunde inspektörerna se en variation i arbetsformer såsom följeberättelse, bokcirkel där gruppen inte bara skulle diskutera lästa texter utan även producera texter, högläsning, tyst läsning, läslogg, bok-samtal i helklass mm. Skolinspektionen kunde se exempel på att olika elevers behov fick styra valet av texter så att till exempel elever med olika former av stöd fick andra texter eller texter på andra nivåer. Alla elever på skolan har också tillgång till talsyntes och inlästa läromedel på sina datorer vilket ytterligare skapar förutsättningar för en varierad läsundervisning. Eleverna kunde också ge exempel på att man i olika former arbetat med lässtrategier och studieteknik. Lärarna bearbetar i första hand inte texter som ska arbetas med utan de väljer texter eller delar av texter anpassade efter elevernas behov och intressen samt kursplanens krav. Alla elever Skolinspektionen pratat med upplever dock inte att de kan påverka valet av texter.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Får eleverna bearbeta de texter som används på ett sätt som stimulerar deras läsutveckling och förmåga att förstå, tolka och uppleva olika texttyper* uppvisar i huvudsak starka sidor. Undervisningen är till stor del anpassad efter texternas syfte och karaktär. Även elevernas behov och intressen styr valet av texter och eleverna får prova på olika lässtrategier.

Får eleverna arbeta med digitala textförmedlande medier på ett sätt som gör att de utvecklar en kunskap om digitala mediers språk och funktion samt utvecklar förmågan att tolka, kritiskt granska och värdera olika källor och budskap?

Exempel på indikatorer vid granskningen av frågeställningen

- Läraren använder sig av olika digitala medier i sin läsundervisning

- Läraren ger eleverna genom undervisningen kunskap om olika digitala mediers språk och funktion
- Läraren ger eleverna möjlighet att söka information via digitala medier samt ger dem verktyg för att kunna kritiskt granska internet och olika digitala medier

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens enkät visar att eleverna får arbeta med texter från olika digitala medier och undervisningen omfattar mediernas språk och funktion. Elevdatorerna underlättar också användandet av digitalt förmedlade texter. Datorerna används i de flesta ämnen för att söka och bearbeta information och eleverna får då också lära sig ett kritiskt förhållningssätt. Eleverna kan kommunicera med varandra och sina lärare via skolans digitala plattform.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Får eleverna arbeta med digitala textförmedlande medier på ett sätt som gör att de utvecklar en kunskap om digitala mediers språk och funktion samt utvecklar förmågan att tolka, kritiskt granska och värdera olika källor och budskap* uppvisar i huvudsak starka sidor. Undervisningen omfattar digitala texters språk och funktion. Eleverna ges möjlighet att söka och kritiskt granska information från digitala medier.

Följer skola/läraren systematiskt upp elevers läsutveckling och tas uppföljningsresultaten tillvara i utvecklingen av läsundervisningen?

Exempel på indikatorer vid granskningen av frågeställningen

- Läraren/skolan följer upp elevernas förmåga att läsa förstå och tolka och bearbeta olika texttyper
- Läraren/skolan tar tillvara resultatet av uppföljningen för att förbättra läsundervisningen

Skolinspektionens bedömning

Skolan skriver i sin kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10 att eleverna i årskurserna 7, 8 och 9 diagnostiseras med läs och ordförståelse för respektive årskurs. Detta tillsammans med Skolverkets och andra diagnoser ger skolan en bild av om några elever behöver särskilt stöd. Resultatet diskuteras i skolans elevvårdsteam. Man redovisar också resultatet på det nationella ämnesprovet i årskurs 9 våren 2010. I stort sett samtliga elever nådde målen i på det nationella ämnesprovet i svenska. Av intervju med rektorn framkommer att eleverna lyckats bra även året efter men inte på uppsatsdelen. Skolinspektionen kan dock konstatera att en relativt stor andel (18 procent) av eleverna

fått lägre slutbetyg i svenska än man presterat på det nationella provet och att flickorna har en klart större andel höga betyg än pojkarna. Av intervju med lärare och rektor framgår att lärarna har kännedom om vilken nivå enskilda elever är på och i vilka mål och kunskapskrav deras kunskaper brister. Det finns dock ingen samlad bild av dessa resultat på skolan och inga konkreta åtgärder för att till exempel få pojkarna att nå lika goda resultat som flickorna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att granskningsområdet *Följer skola/läraren systematiskt upp elevers läsutveckling och tar uppföljningsresultaten tillvara i utvecklingen av läsundervisningen* uppvisar fler starka än svaga sidor där lärarna har god kännedom om elevernas resultat men sammanställning, analys och åtgärder för förbättring på skolnivå saknas.

Bakgrundsuppgifter om HC Education

HC Education är en fristående grundskola i Löddeköpinge som startade hösten 2009. Skolan ägs sedan våren 2011 av JB Education och bytte efter Skolinspektionens besök namn till JB Lödde.

Skolan hade vid tillfället för granskningen 285 elever i åldershomogena klasser och personalen är indelad i tre arbetslag där det finns ett arbetslag för årskurserna 7–9.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med Skolinspektionens ämnesgranskningar är att belysa och bedöma om undervisningen överensstämmer med läroplanens och kursplanernas mål och riktlinjer och om undervisningen bedrivs på ett effektivt sätt, det vill säga bidrar till att elevernas kunskaper utvecklas så långt som möjligt inom ramen för givna mål.

I denna granskning riktas särskilt fokus mot kvaliteten i läsundervisningen i ämnet svenska och hur skolorna följer upp och utvecklar elevernas läsförmåga och läsförståelse under grundskolans avslutande årskurser. Enligt flera forskare finns det ett klart samband mellan betyg som elever i de senare åren i grundskolan får och elevernas läsförmåga vilket gör detta angeläget. I granskningen är mer preciserat följande frågeställningar centrala:

Får eleverna i läsundervisningen ta del av olika texttyper?

Får eleverna bearbeta de texter som används på ett sätt som stimulerar deras läsutveckling och förmåga att förstå, tolka och uppleva olika texttyper?

Får eleverna arbeta med digitala textförmedlande medier på ett sätt som gör att de utvecklar en kunskap om digitala mediers språk och funktion samt utvecklar förmågan att tolka, kritiskt granska och värdera olika källor och budskap?

Följer skolan systematiskt upp elevers läsutveckling och tas uppföljningsresultaten tillvara i utvecklingen av läsundervisningen?

Utöver ovanstående frågeställningar granskas även allmänna undervisningskvaliteter. Granskningen genomförs genom att följande aspekter på undervisningens kvalitet belyses:

Struktur och organisation

Individanpassning, variation och utmaning

Trygg stödjande och uppmuntrande lärandemiljö

Elevernas medverkan och aktivitet, feedback och feedforward

Metod och material

Valet av metoder utgår från det övergripande syftet med ämnesgranskningar och den aktuella granskningens frågeställningar samt aspekter på allmänna undervisningskvaliteter. De observationsscheman, elevenkäter och intervjuguider som behandlas utarbetas med utgångspunkt från forskning om läsundervisning, den gällande läroplanen och kursplanen för svenska. Nedan beskrivs de metoder som kompletterar och förstärker varandra för att besvara projektets frågeställningar.

Dokumentstudierna ger en inblick i skolans organisation och arbete med läsundervisning i ämnet svenska. Resultat från elevernas nationella ämnesprov i läsförståelse och betygsresultat i ämnet svenska, lärarnas utbildning och kompetensutveckling, hur skolan arbetar utifrån styrdokumentet när det gäller läsundervisning, vilka textmaterial skolan använder sig av samt hur man systematiskt arbetar med att följa upp, utvärdera och utveckla läsundervisningen undersöks genom dokumentstudier. Dokumentstudierna förbereder även inspektörerna för skolbesöket och ger underlag för att ställa frågor.

Genom strukturerade lektionsobservationer granskas undervisningens kvalitet när det gäller arbetet med läsundervisning samt allmänna undervisningskvaliteter. Klassrumsobservationer är en viktig metod för att kunna se samspelet mellan lärare, elev och lektionens innehåll. Observationerna ger underlag för att besvara projektets frågeställningar men också hur läroplanens och kursplanens mål och riktlinjer avspeglas i undervisningen. Det finns en risk att inspektörerna under klassrumsobservationerna inte kommer att se någon läsundervisning. För att undvika detta informeras skolorna om syftet med granskningen och de centrala frågeställningarna. Skolan och lärarna får då möjlighet att förbereda sig för granskningen så att inspektörerna får en möjlighet att se hur skolan arbetar med läsundervisning. En möjlighet/risk är att inspektörerna får se en undervisning som i normalfallet inte bedrivs. Skulle undervisningen visa sig ha en hög kvalitet har en del av syftet med granskningen uppnåtts. Bedrivs det däremot inte någon läsundervisning är det viktigt att de allmändidaktiska inslagen i undervisningen observeras och bedöms genom att allmänna undervisningskvaliteter granskas.

Läraren ska i förväg ge observatörerna en lektionsplanering samt uppgifter om elevsammansättningen i klassen. Under lektionsobservationerna värderas ett antal kriterier som kan anses vara positiva exempel av en aspekt av läsundervisning. Detta görs i ett observationsschema som innehåller många olika aspekter av läsundervisningen och av allmänna undervisningskvaliteter. Observationerna av hela lektioner utförs av två inspektörer som under lektionen för löpande anteckningar. I direkt anslutning till lektionen fyller inspektörerna enskilt i sina observationsscheman. Därefter diskuterar de sina bedömningar och sammanställer detta i ett gemensamt observationsschema. I samband med klassrumsobservationerna intervjuas undervisande lärare kort före och

efter lektionen utifrån en frågeguide. Observationerna är också vara ett underlag för elev- och lärarintervjuerna.

Intervjuer med elever, lärare och rektor ger tillsammans med övriga metoder en helhetsbild av läsundervisningen i skolan av de faktorer som kan ha betydelse för lärandet. Frågor om lässtrategier, läsmiljöer, anpassning av läsundervisningen, lärarnas kompetens och erfarenhet samt hur skolan systematiskt utvecklar läsundervisningen är viktiga för att komplettera det man sett i undervisningen och i dokumenten. Såväl elever som lärare och rektor kommer att, vid intervjuerna, få besvara frågor utifrån ett frågeformulär. Samtliga lärare som undervisar elever i årskurserna 7–9 i ämnet svenska på aktuell skola intervjuas. Om det finns speciella ämnesansvariga i ämnet så som specialpedagoger eller motsvarande ansvariga för stöd kommer även de att intervjuas. Elever till intervjuerna väljs ut från alla klasser i respektive årskurser. Både pojkar och flickor, samt elever med svensk respektive utländsk bakgrund, ska ingå. Medverkan är dock frivillig.

Elevenkäter ska ses som en metod att få kompletterande svar på de centrala frågeställningarna. Enkäterna kan ge exempel på vilka texter eleverna får ta del av, om eleverna får läsa texter utifrån erfarenhet, intresse och behov samt om eleverna har tillgång till texter genom olika medier. Dessutom kan det ge en bild av om svaren skiljer sig åt mellan pojkar och flickor. Elevenkäten genomförs bland en slumpvis uttagen klass/grupp elever födda 1996 i varje skola vilka deltagit i någon av de observerade lektionerna. Enkäter till lärare och rektor används inte. Istället får rektorn och lärarna ett antal frågor i förväg utifrån de centrala frågeställningarna för att kunna förbereda sig inför intervjun.